Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510
00101 Helsinki

Asiantuntijakuuleminen

7.6.2022

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Asia: HE 71/2022 vp, Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua lunastuslain uudistuksesta.

Esitettyihin tiedoksiantoa, asianosaisten ja muiden tahojen kuulemista koskeviin muutoksiin MTK:lla ei ole huomautettavaa.

Lunastustoimitukset toteutuvat pääosin asianmukaisesti. Epäselvyydet liittyvät ennen kaikkea koko lunastusprosessin monimutkaisuuteen. Maanomistajien on vaikea hahmottaa, miten prosessi etenee, mitä vaikutusmahdollisuuksia maanomistajalla on hankkeen eri vaiheissa ja mitä oikeuksia ja velvollisuuksia mikäkin prosessinvaihe tarkoittaa. Avoimuutta ja selkeyttä tiedottamisessa ja prosessin kuvauksessa tarvitaan enemmän. Tähän MTK toivoo sekä lunastajien, lunastuslupakäsittelijöiden että lunastustoimikunnan kiinnittävän yhä enemmän huomiota.

Hallituksen esityksessä todetaan, että lunastuslain korvausperusteiden uudistamista koskevan hallituksen esityksen antaminen on viivästynyt, minkä vuoksi tämä lakimuutos on nyt erittäin vähäinen. Lunastuslain korvausperusteiden uudistamistarve on kuitenkin ilmeinen. Korvausuudistusta koskeva hallituksen esitys on ollut valmiina jo pitkään, joten viivästymisen syyt lienevät poliittiset. Valitettavasti jälleen kerran uudistamisessa on epäonnistuttu.

Lunastuslaki on tippunut muun ympäristösääntelyn kehityksestä ja sen takia perusoikeuksien tasapaino on horjunut liikaa. Tämä näkyy siinä, että lunastusinstituutio on aikaisempaa useammin kritiikin kohteena ja uudistuvan muun ympäristösääntelyn osalta omaisuuden suojan vaikuttavuutta kansalaisten perusoikeutena on kyseenalaistettu. Yli puolet suomalaisista rajoittaisi kuntien oikeutta pakkolunastaa ihmisten omaisuutta voitontavoittelun turvaamiseksi. Energiamurroksen aiheuttama linjarakentaminen koetaan epäoikeudenmukaiseksi maanomistajia kohtaan, erityisesti tuulivoiman sähkönsiirron osalta. Aurinkovoima tekee parhaillaan tuloaan Suomeen. Maanomistajat odottavat linjarakentamisessa koordinaatiota sekä markkinahintaisia korvauksia. Energiamurroksen suurin hintalappu ei saa jäädä maanomistajien maksettavaksi. Korvausuudistusta tulee jatkaa ja perusoikeuksien tasapaino turvata.

Helsingissä 6.6.2022

Leena Kristeri
Johtava juristi